

Embassy
of the Republic of Poland
in Tokyo

Tokio, 30 lipca 2020 r.

Informacja prasowa (News Release)

Wystawa poświęcona Tadeuszowi Romerowi – pierwszemu Ambasadorowi RP w Japonii, w 80 rocznicę wystawienia „wiz życia” przez japońskiego konsula w Kownie, Chiune Sugiharę.

W 2020 r. przypada 80 lat od wystawienia przez konsula Chiune Sugiharę tzw. „wiz życia” dla uchodźców żydowskich z Europy Wschodniej, którzy przyjechali do Japonii w 1940 r. Z tej okazji we współpracy z Chiune Sugihara Sempo Museum w Tokio odbędzie się jubileuszowa wystawa poświęcona Ambasadorowi RP w Japonii Tadeuszowi Romerowi i jego działaniom na rzecz pomocy uchodźcom żydowskim, po przyjeździe do Japonii.

Tadeusz Ludwik Romer (1894-1978) 1 października 1937 r., w związku z podniesieniem poselstwa do rangi ambasady, został **pierwszym ambasadorem Rzeczypospolitej w Japonii.**

Fot. Ze zbiorów Ambasady RP w Tokio

W 1940 r. do Japonii zaczęli przybywać do portu w Tsuruga żydowscy uchodźcy wojenni z Europy Wschodniej, przeważnie z okolic Wilna i Kowna, ale także z różnych części okupowanej przez nazistowskie Niemcy Polski. Najczęściej przybywali przez Władystok posiadający jedynie japońskie wizy tranzytowe, które były wydane przez japońskiego konsula w Kownie Chiune Sugiharę.

Uchodźcy, głównie polscy Żydzi, byli otoczeni opieką konsularną polskiej ambasady. W tym celu w październiku 1940 r. ambasador Romer powołał „Polski Komitet Pomocy Ofiarom Wojny”, którego przewodniczącą została jego żona, Zofia Romer.

Przedstawiciel Komitetu oczekiwał na uchodźców w porcie przesiadkowym Tsuruga, skąd z pomocą żydowskich organizacji JOINT i HICEM, kierował ich do pobliskiego Kobe, Jokohamy lub Tokio. Członkowie Komitetu pośredniczyli w nawiązywaniu kontaktów z rodzinami oraz – co najistotniejsze – pomagali w staraniach paszportowo-wizowych.

Ambasador Romer osobiście zabiegał o przedłużenie Żydom wiz przejściowych i wystawienie wjazdowych do Kanady, USA, Palestyny i państw Ameryki Południowej.

W związku z likwidacją polskiej placówki w Japonii w październiku 1941 r., Ambasador Tadeusz Romer z rodziną i personelem ambasady przybył do Szanghaju 1 listopada 1941 r. w charakterze ambasadora w misji specjalnej i od razu przystąpił do organizowania opieki nad przybyłymi do Szanghaju uchodźcami z Polski, którzy do tej pory pozostawali jeszcze w Japonii.

Spisana wtedy tzw. Księga Szanghajska zawiera personalia ratowanych osób.

Jest wysoce prawdopodobne, że bez pomocy i poświęcenia ambasadora Romera wielu uchodźców, którzy posiadali wize wydane przez konsula Sugiharę i dokumenty od konsula Zwartendijka, mogło zostać uwięzionych lub nawet stracić życie.

Konsul Sugihara Chiune został pośmiertnie odznaczony przez Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi RP w 1996 r. i przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski w 2007 r.

Wystawa została przygotowana na zlecenie Instytutu Polskiego w Wilnie przez dr Olę Barbasiewicz z Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego i otwarta w dniu 20 marca 2019 roku w Domu-Muzeum Sugihary w Kownie.

Jest pierwszą tak wszechstronną próbą ukazania działań podejmowanych przez ambasadora RP w Japonii Tadeusza Romera, późniejszego ministra spraw zagranicznych w Rządzie RP na uchodźstwie, na rzecz pomocy żydowskim uchodźcom przybywającym do japońskich portów z wizami wydanymi przez japońskiego konsula w Kownie Chiunę Sugiharę oraz holenderskiego konsula honorowego Jana Zwartendijka.

Autorka wystawy dotarła m.in. do córki ambasadora Teresy Romer, śp. Andrzeja T. Romera (krewnego ambasadora) i Norberta Świśtockiego (który jako dziecko trafił do Japonii i Szanghaju). Dzięki tak cennym świadectwom wystawa została uzupełniona o wcześniej nie publikowane dokumenty i pamiątki.

Serdecznie zapraszamy!

Informacja o wystawie:

Strona internetowa Instytutu Polskiego w Tokio (język polski): <https://instytutpolski.pl/tokyo/pl/tadeusz-romer-wystawapl/>

Strona internetowa Chiune Sugihara Sempo Museum (język angielski):
<http://en.sempomuseum.com/news20200717.htm>

Oprac. IP w Tokio

Ambasada RP w Tokio

<https://www.gov.pl/web/japonia/ambasada>

tokio.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Twitter: @PLinTokyo

Facebook:

<https://www.facebook.com/Ambasada-RP-w-Tokio>

Instytut Polski w Tokio

<https://instytutpolski.pl/tokyo/>

tokio@instytutpolski.org

Twitter: @PLInst_Tokyo

Facebook:

<https://www.facebook.com/InstytutPolskiTokio/>